

Representantforslag 64 S

(2013–2014)

fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson

Dokument 8:64 S (2013–2014)

Representantforslag fra stortingsrepresentanten Rasmus Hansson om en norsk klimaprosent

Til Stortinget

Bakgrunn

Den siste rapporten fra FNs klimapanel viser at klimaendringene er i gang på alle kontinenter. Uten store reduksjoner i klimagassutslippene risikerer man at samfunn og økosystemer over hele verden ødelegges. Ifølge klimapanelet har verden bare om lag 1 000 mrd. tonn CO₂ igjen å slippe ut dersom man skal unngå mer enn to graders oppvarming. I 2011 var de globale utslippene om lag 50 mrd. tonn CO₂, og utslippene øker fortsatt. Det gir landene altså tju år før verdens totale utslipp må være nær null.

Norges bidrag til den innsatsen FNs klimapanel etterlyser må følge to hovedspor. Norge må gjennomføre store nasjonale kutt i egne klimagassutslipp. Og Norge må bidra internasjonalt – gjennom å finansiere store utslippskutt og grønn omstilling i andre land, ved å støtte tilpasning til klimaendringer som allerede er i gang, og ved å gjenoppbygge tilliten mellom fattige og rike land.

For å løse klimaproblemet er internasjonalt samarbeid helt avgjørende. Dessverre går forhandlingene om en internasjonal klimaavtale tregt, mye på grunn av en dyp konflikt mellom rike og fattige land. Finansiering av klimatiltak står helt sentralt i forhandlingene. Til høsten blir FNs grønne klimafond operativt, men fondet må fylles med penger for å kunne virke. Her kan Norge spille en avgjørende rolle.

Nye og store tiltak er nødvendige

Dagens virkemidler både hjemme og utenlands har vist seg utilstrekkelige for å få ned klimagassutslippene.

Utslippsstatistikken viser at Norges nasjonale tiltak så langt ikke har lyktes i å redusere egne klimagassutslipp. Siden 1990 har utslippene fra norsk territorium økt, mens land som Sverige, Danmark og Tyskland har kuttet utslippene med over 20 prosent.

Internasjonalt har Norge forsøkt å spille en rolle som brobygger, og har lenge høstet stor anerkjennelse fra mange utviklingsland for den omfattende klima- og skogsatsingen. Posisjonen som brobygger er imidlertid i ferd med å utfordres, ettersom Norges svake innsats med å redusere klimagassutslipp på hjemmebane blir stadig bedre kjent. Norge falt eksempelvis fra tredje til 21. plass på Germanwatch sin rangering over lands klimainnsats i løpet av de siste to årene.

Det er derfor tvingende nødvendig med store og nye tiltak. Skal Norge ha mulighet til å spille en konstruktiv rolle internasjonalt, må det dramatiske endringer til i den nasjonale klimapolitikken, jf. Miljødirektoratets rapport fra 7. mars 2014. Forslagsstilleren viser i den forbindelse blant annet til Dokument 8:39 S (2013–2014): «Representantforslag om å stanse tildelingen av nye blokker i den 23. konsesjonsrunden på norsk sokkel».

Samtidig har Norge store muligheter til å bidra internasjonalt, som et svært rikt, oljeproduserende land.

FNs grønne klimafond

På FNs klimatoppmøte i København i 2009 forpliktet rike land seg til å bevilge 100 mrd. dollar (ca. 600 mrd. kroner) årlig til klimafinansiering innen 2020. Dette var et sentralt krav fra utviklingslandene

i klimaforhandlingene. Året etter, i 2010, ble FNs grønne klimafond besluttet opprettet på toppmøtet i Cancún i Mexico, og er tenkt å være det sentrale virkemiddelet som mest mulig effektivt skal kanalisere offentlige og private midler til klimaprojekter i lavinntektsland. Fondet er underlagt klimakonvensjonens prinsipper og er ledet av et styre der rike land og utviklingsland er likt representert. Henrik Harboe fra Utenriksdepartementet er Norges representant i styret.

Forslagsstilleren mener det er avgjørende at FNs grønne klimafond blir fylt med penger så fort det kommer i drift høsten 2014. Hittil har rike land gitt i gjennomsnitt 10 mrd. dollar i året både i perioden 2005–2010 og 2010–2012, ifølge FNs klimapanel. Støtten som har vært gitt, har i stor grad også vært omdisponering av eksisterende bistandsmidler, ikke friske midler. Det er derfor et enormt behov for et løft på klimafinansiering, ved at rike land legger penger på bordet.

Norge har allerede gitt administrativ støtte til fondet, og bør nå sette standarden for reelle overføringer. Slik kan Norge være med og utløse betalingsvilje hos andre land i forkant av FNs generalsekretær Ban Ki-Moons klimakonferanse i september og den videre prosessen frem mot klimatoppmøtet i Paris i 2015.

En norsk klimaprosent for en tryggere verden

På denne bakgrunn mener forslagsstiller det er nødvendig å innføre en «klimaprosent» som en ny standard for norsk klimafinansiering, hvor Norge skal bruke tilsvarende én prosent av Norges samlede nasjonalinntekt (BNI) per år til klimatiltak i utlandet. Det tilsvarer om lag 30 mrd. kroner for 2014 og er i størrelsesorden det samme som Norge bruker på utviklingsbistand over statsbudsjettet i dag.

Klimaprosenten er ikke avlat. Det er en direkte investering i velfungerende markeder og en tryggere og mer stabil fremtid. Det er i høyeste grad i Norges egen interesse, som et lite land med stor utenrikshandel og en stor formue plassert i utlandet. En verden rammet av matmangel, og med hundrevis av millioner mennesker på flukt, vil også påvirke Norges velferd.

Klimaprosenten foreslås finansiert hovedsakelig gjennom å hente penger fra Statens pensjonsfond utland (SPU) og betale disse inn til FNs grønne klimafond. For 2014 vil dette innebære å hente ut om lag 25 mrd. kroner fra SPU. Pengene vil overføres til FNs grønne klimafond etter hvert som fondet blir operasjonelt.

Eksisterende norsk finansiering av internasjonale klimatiltak vil også inngå i klimaprosenten. Det inkluderer dagens poster på statsbudsjettet knyttet til internasjonale klima- og utviklingstiltak, klima- og skogsatsingen og fornybar energi, som i 2014 utgjør om lag 5 mrd. kroner. Disse tiltakene vil fortsatt finansieres via statsbudsjettet, men regnes med i klimaprosenten.

Forslaget innebærer at Norge vil bidra til å oppfylle det enorme investeringsbehovet utviklingsland står overfor. Beregninger gjort av den anerkjente forskningsinstitusjonen South Centre på bakgrunn av tall fra blant annet Det internasjonale energibyrået (IEA), Verdensbanken og Global Energy Assessment, viser at behovet for utslippskutt og klimatilpassning i utviklingsland er mellom 600 og 1 550 mrd. dollar årlig. Det er vesentlig høyere enn de 100 mrd. dollar som rike land så langt har forpliktet seg til.

Norges andel av verdens brutto nasjonalprodukt er 0,7 prosent. En klimaprosent tilsvarer om lag det som ville vært Norges rettmessige bidrag til den globale klimadugnaden når det gjelder behovet og Norges andel av verdens inntekter.

Forslaget innebærer små kostnader for Norge. 25 mrd. kroner tilsvarer i 2014 rundt 0,5 prosent av den samlede kapitalen i SPU, og vil dermed i liten grad påvirke den videre veksten i fondet. Forslagsstiller mener dette er en relativt liten investering for å sikre velferden til fremtidige generasjoner.

Gjennom å kombinere forslaget med å redusere handlingsregelen for innenlandsk bruk av oljepenger til tre prosent, vil den samlede oljepengebruken kunne holdes på om lag samme nivå som i dag. På den måten kan Norge gi et betydelig bidrag til internasjonal klimapolitikk, samtidig som Norge legger grunnlaget for en sunnere og mindre oljeavhengig økonomi her hjemme.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen innføre en årlig norsk klimaprosent til klimatiltak i utlandet, tilsvarende én prosent av brutto nasjonalinntekt (BNI).
2. Stortinget ber regjeringen i 2014 overføre 25 mrd. kroner fra Statens pensjonsfond utland til FNs grønne klimafond, forutsatt at fondet blir operasjonelt som planlagt.

24. april 2014